

Duayen Sanayici Kamil Tolon

Yaşam Öyküsü

GÜNEŞ ÖZGÜN

İKİNCİ ADAM YAYINLARI

Yazar

Güneş Özgün

Yayın Yönetmeni

Başak Ergün

Kapak Tasarımı

Merve Ökten

Baskı

İkinci Adam Matbaacılık
Moda Caddesi Özgür İş Hanı
No:28 K:3 D:306-307
Kadıköy / İstanbul
Tel 0216 345 95 66

2020

1. Baskı

ISBN 978-605-306-853-2

İKİNCİ ADAM YAYINLARI

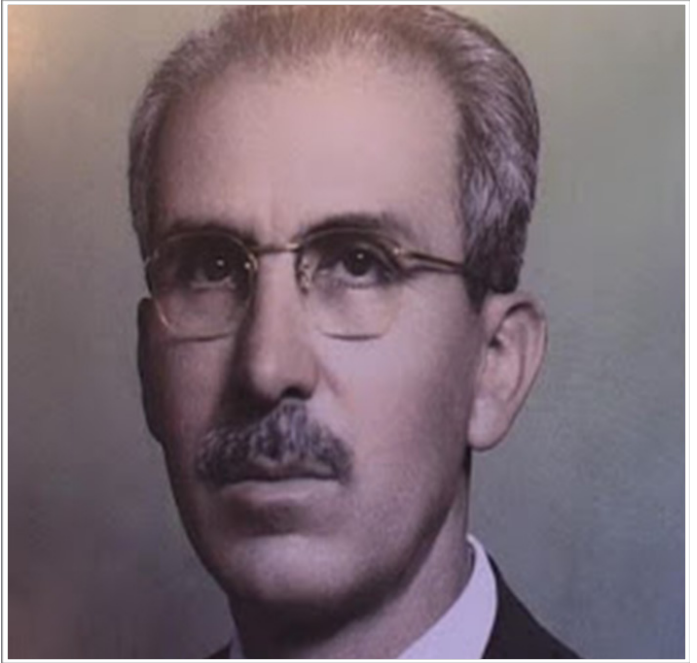
Tel: 0216 345 95 66

Fax: 0216 345 95 74

www.ikinciadamyayinlari.com

Bu eserin tüm yayın hakları
İkinci Adam Yayınları'na aittir.

Demir ipekten narindir.

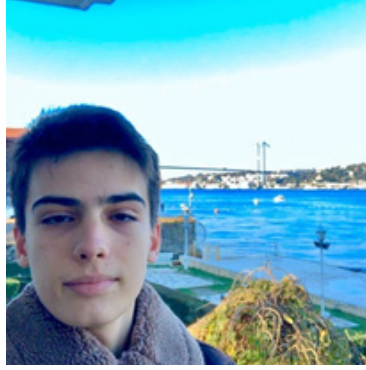

İçindekiler

Biyografi.....	5
Teşekkür.....	6
Zaman Çizelgesi.....	6
Soyağacı.....	8
Önsöz.....	9
Dedem Dünyaya Geliyor.....	11
Dedemin Eğitim Hayatı.....	12
Dedem Evleniyor.....	13
Mucit Dedemin İcatları.....	15
Siyaset ve Dedem.....	17
Dedemin Adı Bursa'da Bir Okulda!.....	18
Osmangazi Köprüsü ve Dedem.....	19
Dedemin Hayvan Sevgisi.....	20
Tele 1'de Kamil Tolon.....	21
Dedemi Anlatıyorlar.....	23
Ekler.....	25
Canan Tolon'la yaptığım röportajdan bir kare.....	74
Sonsöz.....	75
Söyleşi.....	77
Wikipedia'da Kamil Tolon.....	90
Kaynakça.....	91

YAZARIN BİYOGRAFİSİ

15 Ekim 2004 tarihinde İstanbul/Kadıköy’de doğdum. Tolon ailesinin beşinci kuşağıyım. İlkokulu İstanbul’da Göztepe Pansiyonlu İlkokulunda bitirdim. Daha sonra BİLFEN Ataşehir’e devam ettim. Ailevi nedenlerden dolayı bu yıllarda İzmir’e taşındım. BİLFEN İzmir’e nakil oldum. 2018 yılında bu okuldan mezun oldum. LGS’de %0,50’lik dilimin içerisine girerek Özel İzmir Amerikan Koleji’nde okumaya hak kazandım. Eğitim hayatımı şuan da bu okulda sürdürüyorum.

TEŞEKKÜR

Bu çalıőmada baőtta bana yardımlarını esirgemeyen Dr. Murat Kuter'e, bana zaman ayıran ve kitabı yazmamda emeği geçen Cana Tolon'a, söyleőti için bana yardım eden Abatun Tolon'a, Barkın Tolon'a, Efsane Özgün'e, Gültılsım Newman ve Mina Somer'e Őükranlarımı sunarım. Ayrıca Tele 1'deki sunumuyla kitabımı onurlandıran gazeteci Namık Koçak'a iten teőkürlerimi sunarım.

ZAMAN ÇİZELGESİ

(Aile öykünüze uygun olarak tablonun altına oklar yaparak gelişmeleri belirtiniz.)

1914-1918	1922	1923-24	1929	1939-1945	1950	1960	1968	1971	1980	1990	2000'ler
I.Dünya Savaşı	Kurtuluş Savaşı	Lozan Anlaşması Cumhuriyetin ilanı	Dünya Ekonomik Savaşın Bunalımı	II.Dünya Savaşı	Menderes Dönemi	27 Mayıs Darbesi	68 Gençlik Hareketi	12 Mart Muhtırası	12 Eylül Darbesi		
		NÜFUS MÜBADELESİ		Kore Savaşı							

1912 yılında doğdu.

1912 yılında doğdu.
Üniversite yıllarında jetonlu plak makinesi icat etti.

Askerliğini Çanakkale'de yaptı. Türkiye'deki ilk üretimini yaptı. sırada mayın dedektörü imal etti. (1944)

Türkiye'de dokuma tezgahlarının ilk üretimini yaptı. (1945)

Türkiye'de biçer döverin ilk üretimini yaptı. (1948)

Türkiye'de santrifüjü su pompasının ilk üretimini yaptı. (1949)

Çamaşır ve bulaşık makinesinin Türkiye'deki ilk üretimini yaptı. 1978'de vefat etti.

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ALT ÜST SOY BELGESİ

Sıra	C	Yakınlık Derecesi	Adı	Soyadı	Baba Adı	Ana Adı	Doğum Yeri ve Tarihi	İl-İlçe- Mahalle/Köy	Çiit- Hane- Birey Sıra No	Medeni Halli	Durumu
1	K	Annesinin Babasının Babasının Annesi	AYŞE	-	İSMAIL	RABİA	İZMİR 01/07/1857	Edirne/ Edirne Merkez/ MEDRESEALİBEY MAHALLESİ	8-782-3	Dul	Ölüm 25/11/1908
2	K	Babasının Annesinin Babasının Annesi	AYŞE	-	İSMAIL	RABİA	İZMİR 01/07/1857	Edirne/ Edirne Merkez/ MEDRESEALİBEY MAHALLESİ	8-782-3	Dul	Ölüm 25/11/1908
3	E	Babasının Babasının Babası	TEVFIK	EFES	HÜSEYİN	ZEHRA	YENİŞEHİR 01/07/1873	Zonguldak/ Ereğli / Zonguldak/ MUFTU MAHALLESİ	6-127-1	Evlü	Ölüm 03/11/1941
4	E	Annesinin Babasının Babası	MUHİTTİN	TALANÇOK	KAMİL	AYŞE	İSTANBUL 01/07/1880	Ankara/ Altındağ/ ANAFARTALAR MAHALLESİ	10-863-1	Evlü	Ölüm 02/06/1950
5	E	Babasının Annesinin Babası	MUHİTTİN	TALANÇOK	KAMİL	AYŞE	İSTANBUL 01/07/1880	Ankara/ Altındağ/ ANAFARTALAR MAHALLESİ	10-863-1	Evlü	Ölüm 02/06/1950
6	K	Babasının Babasının Annesi	MERYEM	-	HÜSEYİN	EMİNE	GÜRGÜS 01/07/1884	Zonguldak/ Ereğli / Zonguldak/ MUFTU MAHALLESİ	6-127-13	Evlü	Ölüm 08/10/1945
7	K	Annesinin Babasının Annesi	BEHİYE	TALANÇOK	HALİL	SÖNBÜL	HAYRABOLU 01/07/1886	Ankara/ Altındağ/ ANAFARTALAR MAHALLESİ	10-863-2	Dul	Ölüm 21/01/1967
8	K	Annesinin Babasının Annesi	BEHİYE	TALANÇOK	HALİL	SÖNBÜL	HAYRABOLU 01/07/1886	Ankara/ Altındağ/ ANAFARTALAR MAHALLESİ	10-863-2	Dul	Ölüm 21/01/1967
9	E	Annesinin Babası	KAMİL ÖZDEMİR	TOLON	MUHİTTİN	BEHİYE	HAYRABOLU 01/02/1913	Bursa/ Osmangazi/ MURADİYE MAHALLESİ	60-499-1	Evlü	Ölüm 21/07/1978
10	E	Babasının Babası	HÜSEYİN KAMİL	EFES	TEVFIK	MERYEM	MUFTU 14/03/1913	Zonguldak/ Ereğli / Zonguldak/ MUFTU MAHALLESİ	6-127-18	Evlü	Ölüm 05/08/1962
11	K	Annesinin Annesi	FATMA MÜEYYET	ŞATIR	TAHSİN	EMİNE MEMNUNE	BURSA 01/07/1913	İstanbul/ Beşiktaş/ ORTAKÖY MAHALLESİ	17-745-9	Evlü	Ölüm 17/08/2000
12	K	Babasının Annesi	SABIHA	EFES	MUHİTTİN	BEHİYE	YOZGAT 14/06/1920	Zonguldak/ Ereğli / Zonguldak/ MUFTU MAHALLESİ	6-127-33	Dul	Ölüm 17/10/1976
13	K	Annesi	ABATUN	EFES	KAMİL ÖZDEMİR	FATMA MÜEYYED	ANKARA 23/09/1936	Zonguldak/ Ereğli / Zonguldak/ MUFTU MAHALLESİ	6-127-55	Dul	Sağ -
14	E	Babası	ERŞİN TEOMAN	EFES	HÜSEYİN KAMİL	SABIHA	ANKARA 14/10/1939	Zonguldak/ Ereğli / Zonguldak/ MUFTU MAHALLESİ	6-127-36	Evlü	Ölüm 04/09/1998
15	K	Kendisi	EFANE	ÖZGÜN	ERŞİN TEOMAN	ABATUN	İSTANBUL 22/09/1964	İstanbul/ Fatih/ HASEKİ SULTAN MAHALLESİ	58-892-8	Dul	Sağ -
16	E	Oğlu	GÜNEŞ	ÖZGÜN	ŞABAN HALUK	EFANE	KADIKÖY 15/10/2004	İstanbul/ Fatih/ HASEKİ SULTAN MAHALLESİ	58-892-9	Bekâr	Sağ -

Önsöz

Ben bu kitabı sadece sıradan bir kitap olarak değil aileye bırakılacak mükemmel bir miras olarak görüyorum. Bu kitapta dedem Kamil Tolon'u anlatmaya karar verdim, karar vermem zor olmadı çünkü Bursa'nın kalbine ve Türkiye'nin ruhuna dokunan birisinden başka kimi anlatabilirdim ki!

Bu kitabı yazmaya başlarken çok duygulandım çünkü böylesi önemli bir insanı detaylı bir şekilde tanıtmaya fırsatı bulmuştum. Kitap taslağı olarak kafamda dedemin buluşlarını kronolojik bir sırayla detaylıca anlatmak ve bu konuyu öykünün merkezine almak vardı. Bunları başardığımı düşünüyorum ve bu yazımın bütün insanlığa örnek teşkil etmesini temenni ediyorum.

Dedem Dünyaya Geliyor

Benim doğumumdan aşağı yukarı yüz yıl önce yaşamış olan dedemin anne ve babasının kökeni İstanbul ve Hayrabolu'ya dayanmaktadır. 29 Şubat 1912'de İstanbul'da Beylerbeyi semtinde Saatçioğulları diye anılan Muhittin Bey ve Behiye Hanım'ın on evladından ikincisi olarak dedem doğmuştur. Babası Muhittin Bey 1878 ve 1950 yılları arasında yaşamıştır kendisi defterdarlık yapmıştır. Osmanlı'nın zor zamanlarına rağmen dedemin babası Muhittin Bey, eğitime verdiği önemden dolayı beş çocuğunu da okutmuştur. 1888 yılında doğan anne Behiye Tolon on çocuğu arasından beş çocuğunu kaybetmiştir. Behiye Hanım'ın ailesi Hayraboluludur.

Hayrabolu'dan bir görünüş

Dedemin Eğitim Hayatı

Dedem ilkokul çağlarını babasının işi dolayısıyla farklı vilayetlerde yaşar. O dönemlerde başarılı insanlara “efendi, paşa” gibi sıfatlar verilirdi. Dedem de 1931 yılında lise diplomasını Ankara Erkek Lisesi’nden “Muhtittin Oğlu Kâmil Efendi” sıfatıyla almıştır. Liseyi bitirdiğinde arkalı ve önlü çalar biçimde 40 plaklık müzik kutusu icat etmiştir. O zamanların ünlü İngiliz “Sahibinin Sesi” firması bunu almak istemiştir, fakat ücreti pahalı geldiği için vazgeçmişlerdir. Daha sonra bunu Zonguldak’ın ilk yerli ve özel bankası olan Efesbank’ın sahiplerine üç liraya satmıştır. Bu onun ilk sermayesi olmuştur. Eğitim hayatında bile bu kadar zor ve karmaşık makineleri icat etmesi onun mucit olma yolunda ilerlediğinin yadsınamaz bir kanıtıdır. Daha sonra 4 Temmuz 1935’te Ankara Hukuk Fakültesi’nden mezun olmuştur. O zamanın Bursa halkı dedemi o dönemin ilk hukukçularından olarak tanır.

Dedem Evleniyor

Müeyyet Hanım

Dedem Hukuk Fakültesi'nden sınıf arkadaşı olan Müeyyet Bulut ile evlenir. 1917 doğumlu Müeyyet Hanım Bursa'nın zengin ve ileri görüşlü Bulut ailesine mensuptur. Babası Tahsin Bey Sorbonne Üniversitesi mezunudur. Irgandı köprüsü karşısında bulunan 11 odalı konak Müeyyet Hanım'ların evidir. Dedem bu konağın bodrumunu atölye haline getirir ve ilk çalışmalarını burada yapar. Bu evlilikten 1936 yılında anneannem Abatun Tolon ve 1942'de büyük teyzem Barkın Tolon doğar. Bu evlilik 1942'de biter. Anneannem, Kamil dedemle; büyük teyzem Barkın da annesinin yanında kalır.

Muzaffer Hanım

Daha sonra 1943 yılında Muzaffer Biliktü ile evlenir. Muzaffer Hanım Rumeli kökenli bir ailenin kızıdır. Bu evlilikten Dara ve Cana adında çocukları dünyaya gelir. İkinci evliliklerde bile ilişkiler medeni bir şekilde yürütülür. Muzaffer Tolon eşinin ölümüne kadar ilk kadın sanayicimiz olarak 37 sene eşinin yanında yer almıştır.

Mucit Dedemin İcatları

Dedem 66 yıllık ömrüne birçok icat sığdırmıştır. İlk icadı olan dokuma tezgahlarının üretimine Fahri Batıca ile olan ortaklığı döneminde başlamıştır. Dedem işini geliştirmek için çeşitli torna, freze ve planyalar satın almıştır. Daha sonraları iş büyüdüğü için daha fazla ekonomik kaynak gerekmiştir. Fahri Batıca da onu Transtürk'ün kurucusu Hilmi Naili Bey ile tanıştırmıştır. İlk olarak atölyede araba poyraları imal edilmiştir. Daha sonra da dokuma tezgahlarının üretimi başlamıştır. 1944'te üçüncü kez askere çağrıldığında Çanakkale'de Mayın Dedektörü imal etmiştir ve yakın tarihimize kadar bu dedektörler kullanılmıştır. Dedem askerlik görevini tamamladıktan sonra işlerin iyi gitmediğini fark etmiştir ve ortaklığı bitirme kararı almıştır. Daha sonra, tek başına 1944'te Cumhuriyet Caddesi Bursa Kapalıçarşı'daki atölyede eşiyle birlikte çalışmıştır. Bu sıralarda “çok yararlı” anlamına gelen Tolonçok soyadını mahkeme kararı ile -çok ekini atıp, Tolon yapmıştır. Böylece dedemin Türkiye'de ilk ürettiği TOLON çamaşır ve bulaşık makinelerinin üretimine başlanmıştır. Sadece motoru yurtdışından ithal edilmektedir, o dönemde ithalat sınırlı yapılmaktadır. Sonraları; dönemin başbakanı, dedemin üniversiteden sınıf arkadaşı olan Başbakan Sn. Adnan Menderes Bursa'ya gelir. Menderes dedeme “Kamil, senin motor kotalarını iptal ettirdim.” der. Dedem de ona “Sayın Başbakanım motorsuz nasıl makina üretiriz?” diye sorar. O da ona “Sen onu da yaparsın.” diye cevap verir. Böylece Türkiye'deki ilk elektrik motoru da üretilmeye başlar. Bu arada aynı atölyede Türkiye'de ilk

üretimini yaptığı biçerdöverler bulunmaktadır. 24 Ağustos 1958’de Bursa büyük bir yangınla küle döner. Yanan yerler arasında dedemin imalathanesi de bulunmaktadır. Daha sonra Bursa’da Merinos Fabrikası yakınındaki 14 dönümlük tarlasında TOLON fabrikasını kurar. Buraya çizimi tamamen kendisine ait olan bir fabrika kurulur ve üretime burada devam edilir. Döneminin en büyük ve en modern fabrikasıdır. Dedemin kurduğu Türkiye’nin 64 ilinde bayileri olan Tolon adlı şirket döneminin en iyi şirketleri arasındadır. Sadece Türkiye’nin en büyük şehri olan İstanbul’da kırk bayi vardır.

Siyaset ve Dedem

Demokrat Partili olan dedem 1960 ihtilalinden sonra Adalet Partisinin kurucuları arasında yer almıştır.

9. Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'in de genel başkan seçilmesinde önemli bir rol oynar. Süleyman Demirel onu şöyle anlatıyor, "Türkiye'deki sanayileşme hareketlerinin içinde yıldız insanlar vardı, bu yıldızlardan birisi de rahmetli Kamil Tolon'dur. Kendisi zeki, müteşebbis ve ileri görüşlü bir kişidir. Adalet Partisi'nin kurucuları arasındadır ve benim genel başkan seçilmemde önemli bir rol oynamıştır." Dedem BTSO (Bursa Ticaret ve Sanayi Odası) Yönetim Kurulu Başkanlığı da yapar. Buluş adamları derneğinin kuruluşunda da yer alır.

Dedemin Adı Bursa'da Bir Okulda!

Dedemin adı Bursa'da bir üstün zekalılar bilim ve sanat merkezine verilmiştir. Bu bilim ve sanat merkezi öğrencileri icatlarıyla ödülleri kazanıp dedemin adını yaşatmak gayesiyle çalışmalarına devam ediyorlar.

Osmangazi Köprüsü Ve Dedem

Dedem, sanayinin kalbi olan İstanbul'a taşınmaya karar verir ve bir Rum vatandaşımızdan büyük bir fabrika binası satın alır. Ciddi bir miktar ödeme yapılır fakat tam bu sırada 6-7 Eylül hadiseleri patlak verir. Fabrikayı satan Rum vatandaş satış muameleleri tamamlanamadan kaçarak canını zor kurtarır. Bu nedenle fabrikanın satış işlemleri tamamlanamaz. Bursa'da işine devam etmek durumundadır dedem. 1958 senesinde Büyük Bursa Yangınında imalathanesi küle döner ve büyük fabrikasını bu sefer Bursa'da sahibi olduğu on dört dönümlük arazi üzerine inşa eder. O günler için yedi bin metrekare kapalı alana sahip en büyük ve modern sanayi tesisidir ama ne yazık ki sanayinin kalbi hâlâ İstanbul'da atmaktadır. Malzeme temini, müşteri ilişkileri ve tüm diğer ihtiyaçlar için sık sık İstanbul'a seyahat eder ve hep "İzmit Körfezine bir köprü yapılmalı." Sözü dilinden hiç düşmez. Bu yolun kısalması hem Ege Bölgesi ulaşımı için hem de günümüz Türkiye'sinin en büyük sanayi şehirlerinden olan Bursa için çok önemlidir. Aktif siyasi hayat içinde yer alan dedem eski bir DP'li olup AP'nin kurucuları arasındadır ve köprü önerisini meclise götürür. Her zaman çağının 50-60 sene önünde olan dedemin bu önerisi rağbet görmez ve meclisin tozlu raflarında kaybolup gider. Biz Tolon ailesi olarak bu köprüden her geçişimizde dedemi gurur, minnet ve şükranla anar ruhuna bir Fatiha okuruz. Bursa'nın sanayi bölgesi olmasında büyük emekleri geçen idealist, milliyetçi, öncü ve yaratıcı bir insandır benim dedem.

Dedemin Hayvan Sevgisi

*Dedem şehirlerarası yolculuk yaparken karşıdan karşıya geçmeye çalışan bir kaplumbağa görmüş. Kaplumbağaya yaklaşınca üstünün keneyle kaplı olduğunu görmüş. Arabasını kenara çekip kaplumbağanın üstündeki tüm keneleri ayıklamış.

*Bir papağan ne kadar akıllı olabilir sizce? Eminim ki hiçbir papağan Yakup kadar akıllı değildir. Hırsıza karanlığın içinden “Hoşgeldin” deyip hırsızı kaçırıp gazetelere manşet olmuşluğu da vardır bu meşhur papağanın. Rakı içmişliği de ayrı bir konudur. Rakı içtiği akşamlar sarhoş olup “Laylalayloom!” demişliği de vardır.

Tele 1’de Kamil Tolon

Tele 1 haber yorumcusu Namık Koçak dedemden Şu Şekilde bahsediyor, ‘‘Tolon fabrikasının fotoğrafını gs-tereceğim sizlere. Bu fabrikada bulaşık ve çamaşır ma-kinesi üretiliyor. Bu fabrika nl iş adamı Kamil Tolon tarafından kuruluyor. Bursa’da ilk yerli çamaşır ve bula-Őık makinesi bu fabrikada üretiliyor. Hukuk okumasına rağmen teknolojiye meraklıymış Tolon. Ben bu marka-yı çocukluğumdan beri hatırlıyorum. Kamil Tolon aynı zamanda biçerdöver, santrifüjlü su pompası ve elektrik motoru üretmiştir. Fabrika da zamanının en modern fab-rikasıydı. Bu fabrika 2017 yılında kentsel dnŐm se-bebiyle ne yazık ki yıkılmıŐtır.’’

Link:<https://www.youtube.com/watch?v=akcgcS4Yc3I>

DEDEMİ ANLATIYORLAR

SÜLEYMAN DEMİREL ¹

...

Bursa'da bir sanayileşme hareketi doğuyordu. Bu sanayileşme hareketinin içinde yıldız insanlar vardı. Bu yıldız insanlardan birisi de rahmetli Kamil Tolon'dur. Kamil Tolon; akıllı, zeki, müteşebbis, ileri görüşlü ve sanayileşmeye inanmış bir arkadaşımızdı. Ayrıca da hür ve demokrat felsefeye inanmış, özel teşebbüs fikrine inanmış ve kalkınmayı devletle beraber yapmaya inanan biriydi. Devletin gün geçtikçe daha çok teşebbüse fırsat tanınmasına inanmış değerli bir arkadaşımızdı. Aynı zamanda siyasete de bu istikamette destek veriyordu. DP'nin bir ihtilalle sona ermesinden sonra AP kurulmuştu. AP'nin kurucuları arasındadır. Benim AP Genel Başkanı seçilmemde de önemli bir rol oynamıştır. Kendisi hem Bursa için hem Türkiye için çırpınmıştır. Örnek bir insandır BTSO Başkanlığı da yapmıştır. Hür teşebbüs fikrini, hür girişimci fikrini, sanayileşme fikrini, demokratikleşme fikrini Bursa'da yayanlardan değerli bir kardeşimizdir. Allah rahmet eylesin. Ailesine de sevgi ve saygılarımı iletiyorum.

---

1. T.C. 9. Cumhurbaşkanı

HÜSEYİN SUNGUR²

Kamil Tolon hem sanayici olarak, hem siyasetçi olarak, hem de BTSO Başkanı olarak, çok etkin ve aktif bir insandı. Aynı anda hem iktidar partisi olan AP İl Başkanlığını, hem BTSO başkanlığını, hem de İl Genel Meclisi Başkanlığını yapan tek kişidir. Bu işlerin hepsini de la-yığıyla yapmıştır.

...

Ayrıca sanayici olarak çok ilginç bir insandı. O, hukukçu olmasına rağmen ilk elektrik motorunu ve ilk çamaşır makinesini yaptı.

---

2. BTSO Başkanı, Bursa Senatörü ve milletvekili

EKLER

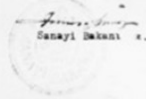

T. C.
SANAYİ BAKANLIĞI
İHTİRA BERATI

No. 13762

Bu ihtira berati 10 Mart 1296 (23 Mart 1879) tarihli İhtira Berati Kanununun 11 inci maddesi mütalaca "Çamaşır makinelerinde selâhat" hakkında Bursa'da, Telon Makina Fabrikası sahibi, Türkiye Cumhuriyeti tâbiyetinde:- KÂMİL ÖZDÜMÜR TOLON namına 12 Eylül 1966 tarihinden itibaren onbeş sene müddetle verilmiştir.

H. Doğan Türe
Sanaî Mülkiyet Müdüğü

İHTİRA BERATI

No. 7111

Bu İhtira Berati Hükümetin kafaletli olmaksızın partide* (Genişer yiktone makinesi* hakkında Bursa'da Meslekçiler TULON Apartmanında Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde Makine İmalatçısı; KEMAL Ö. POLUÇOK numara 2/Asım/1953 tarihinden itibaren onbey sene mülkietle verilmiştir.

S.K.M.

Ekonomi ve Ticaret Vekili

MARKA TESCİL BELGESİ

Markanın Numarası : 34614

Çeşit : Fesil

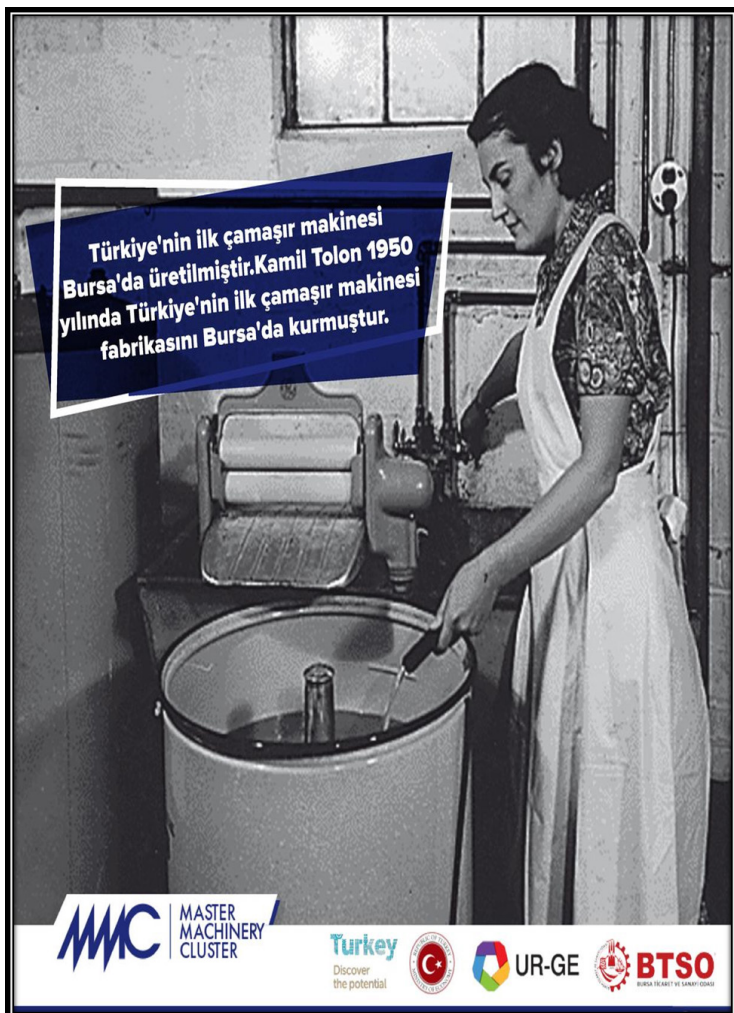

Marka sahibinin adı, soyadı : Ekmil Özdemir Tolon ,Tolon Makine Fabrikası
Tasviri: İsmetpaşa : Türkiye Cumhuriyeti
Madanya Caddesi, Meşaha civarı-Bursa
Markanın kullanılacağı eşya : Çamaşır makinesi, bulaçık makinesi, ütü makinesi, buzdol-
abı, elektrik motoru.-

551 sayılı kanuna göre 17 Eylül 1966 tarihinde mütaher olmak üzere ön ve müddetle tescil edilmiştir.

SANAYİ BAKANLIĞI

Türkiye'nin ilk çamaşır makinesi
Bursa'da üretilmiştir. Kamil Tolon 1950
yılında Türkiye'nin ilk çamaşır makinesi
fabrikasını Bursa'da kurmuştur.

MMC MASTER
MACHINERY
CLUSTER

Turkey
Discover
the potential

UR-GE

BTO
BURSA TARİKATI SANAYİ ODAKLARI

TOLON

BULAŞIK MAKİNESİ

*Size bulaşığı
ne olduğunu
Unuturuz*

TOLON Çamaşır ve Bulaşık Makineleri Fabrikası
Bütün siparişleriniz için talehfonumuz
2242
Telg - Posta KAMİL TOLON Bursa Türkiye

Tolon

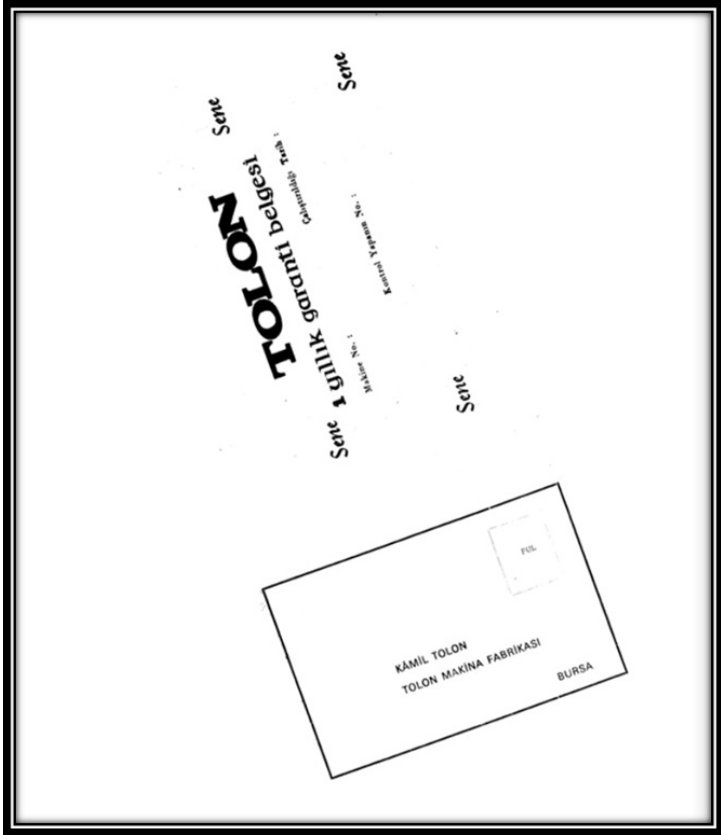

KÂMİL TOLON
BURSA

Tolon

Leke
Büroşürü

TOLON

Kuruluş : 1937
Ticaret Sicil No : 13497
Sanayi Sicil No. : 1589
Telgraf : TOLON - BURSA
Telefon : 2 2 4 2 - 2 2 4 4

TOLON MAKİNA FABRİKASI BURSA - TÜRKİYE

Dünden Bugüne TOLON

3. ekonominin, sanayinin gelişmesi, ya çapında önem kazanması ve gelişmesi için tüm umutların özel öze yöneldiği ülkemizde kalkınmaında büyük başarılar elde edilmiştir. uzun yolda birçok firmasının birkaç metre taşı bulunurken, bazı seçkin alar bunlardan yüzlerceesine sahiptir. in yaşama getirdiği bütün artıları unarak, kaliteli ürün ve kusursuz net anlayışı işte bu öncü firmaların ırılardaki sırda gizlidir. 'Ürkiye'de bu konuda önemli bir : sahip olan TOLON Makina, nda birçok ilke de damgasını nuştur.

Jamil TOLON tarafından Bursa da lan firma, ilk tekstil makinasını, ilk n makinasını, ilk su pompasını, ilk trik motorunu ve ilk ev tipi rüfülü çamaşır makinasını imal ek dışı bağımlı milli sanayinin aışunun klasik bir örneği olmuştur. 'aki yıllarda sadece çamaşırhane manian üretimine yönelenler, bu şla kalitenin temsilcisi ve lider olma lanının beklenen sonucu vermesi, ON'a dünyaya açılma sorumluluğu mıştır. ürekli bir büyüme grafiği seyreden anın Atatürk Organize Sanayi esi 10007 Sokak No:6'daki 10.500 k işletme alanına kurulmuş bulunan ezinde, konularında uzman 200 k bir personel kadrosu ile

Çekoslovakya, Yunanistan gibi Avrupa Ülkeleri, Türki Cumhuriyetler, Vietnam, Rusya, Pakistan gibi Asya Ülkeleriyle, Tunus, Fas, Cezayir gibi Kuzey Afrika Ülkelerine satış yapmaktadır.

Kaliteli ürün ve satış sonrası hizmet ağının profesyonelliği ile tercih sebebi olan işleyiş, hızlı ve ihtiyaca tam olarak cevap verebilmekte.

Yurt içinde rakibi bulunmayan TOLON Makina, dünyaca ünlü markalarla boy ölçüşebilen bir senteze sahiptir. Bu sentez, zamandan, enerjiden, tasarruf edilen, emeğin, teknolojinin geniş boyutlarda yer aldığı bir yapılanmayı içerir.

Event! Kalite... Hız... Teknoloji... Sıfr Hata likesi... Devamlı Gelişen Servis Ağı... Erişilen çizginin belirgin

standartın, can damarlarıdır. Ve bu doneler Fırmamız vazgeçilmezlerindedir. **Ayşın TOLON**
TOLON A.Ş. Yön. Kur. Bşk.

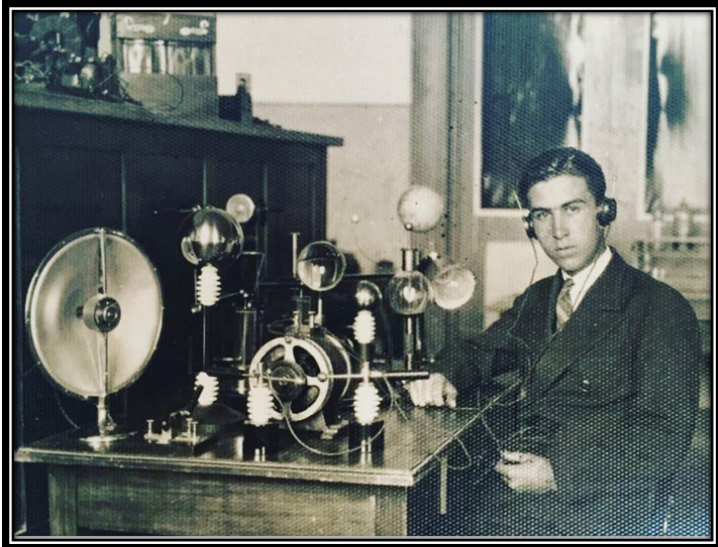
ISO 9001 Güvencesiyle

ükilere İmzayı Hep TOLON Atar Dergimizin bu ilk sayısında siz sevgili müşterilerimiz, TOLON dostlarına bir müjde verelim istedik. Ürünlerimizin kalitesi tüm kullanıcılar tarafından yıllardır beğenilerek onure edilmektedir. Müşterilerimizden aldığımız referanslar, elde ettiğimiz memnun sonuçlar bizi bu güven ve kaliteyi tescillemeye yöneltirdi. KOSGEB'in eğitim ve desteğiyle zemin hazırlanmış yapılmamasını, gerekli ön çalışmaların tamamlanmasından ardından RWTVÜ'e yapılan başvuru neticesinde detaylı incelemeler başladı.

BRANŞINDA İLK ISO 9001 BELGESİNİ ALMAYA TOLON HAK KAZANDI
Atanmış 200 kişi ile 10.500 m²

içerdiği gibi ISO 9002'den farklı olarak tasarım ve AR-GE'yi de kapsama alanı alan ISO 9001 Belgesi gelişime ve dünya çapında bir kuruluş olmaya verilen önemli bir ispatı olarak değer taşımaktadır. TOLON'un kendi tasarımını olan uluslararası pazar payına da sahip biriktür ürünleri, artık bu global markette

at
ritt

emunya@hurriyet.com.tr

Vahap
MUNYAR

Tolon Makine'yi neden unuttunuz

HÜRRİYET'in 60'ıncı kuruluş yıldönümü nedeniyle 1 Mayıs 2008 günü yayınladığımız **60 arı 60** ekinde sanayinin gelişimini yazma görevi bana verilmişti... Benden istenen bazı anı ve izlenimlerle Türk sanayisinin gelişiminin fotoğrafını ortaya koymamdı. Baştan sona bir kronoloji asla değildi.

Yazımın ana bölümünde **Güngör Uras**'la **Ege Cansen**'in bir Arçelik buzdolabı anısından yola çıkıp, sözü yürüten çamaşır makinelerinden bugüne getirmiştım. Eki hazırlayan arkadaşlarımız eski bir beyaz eşya fabrikası görüntüsü olarak Tolon Makine'nin o dönemlerdeki Bursa fabrikasını kullanmış.

Fotoğrafa bakıp, yazıda kendilerinden söz edilmediğini gören Tolon Makine'nin Genel Koordinatörü **Bülent Hasdemir**, bana "üzüldük" mesajı gönderdi: "**Santrifüjlü çamaşır makinesinin Türkiye'deki ilk imalatçısı Tolon Makine'den söz etmemiş olmanız büyük eksiklik. Kurucumuz Kamil Tolon'a haksızlık.**"

Hasdemir'in aktardığına göre, Bursa'da kurulan Tolon Makine'yi **Dara Tolon** 1969'da İzmir'e taşımış. İlk endüstriyel otomatik çamaşır makinesine de imza atmış. Tolon Makine halen Çiğli Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde 120 çalışanla faaliyetini sürdürüyormuş.

Bilmem bu satırlar Tolon Makine ailesinin gönlünü almaya yeter mi?

Tolon**5 SENE GARANTİ - SANTRİFÜLÜ****MAKİNE FABRİKASI · BURSA**

İsimler	Renkli Kumaglar	Lekenin Cinsi	Beyz Yünlüler	Renkil
ılık suda daldırıp çamaşır suda yıkayınız. geri kalan lekeyi alkol veya oksijeni su ile iyice çitileyerek çıkarınız.	İlk sodalı suda yıkayınız, geri kalan lekeyi alkol veya oksijeni su ile iyice çitileyerek çıkarınız.	Meyve ve meyve suyu lekeleri	90 Cn. yüksekte kaynar suyu lekenin tersinden dökünüz, leke çıkmadığı takdirde Hidrojen Peroksidli su ile iyice çitileyiniz. Sabun kullanırsanız leke çıkar.	Sıcak suya çıkmadığı saat ılık su üzerinde beçitileyerek kayınız.
kurumuz, sıcak soğunuz, eğer leke kaşusu ile çitileyiniz. namız leke çıkar.	Kireç kaymağına batırınız, ilk sodalı suda yıkayınız, çıkmazsa oksijeni su ile temizleyiniz.	Sarı lekeleri	Leke üzerinde fazla nemleri sıyrınız, sonra lekeli kısmı diğer kâğıdın üzerine kapayınız. 15-20 tünde sıcak ütü kaldırınız. Eğer ederse kireç kaytarmaz batırınız.	Beyz kumagları için kullanınız.
kireç kaymağına ilk sodalı su ile lekeleri zor çıkar. iyice çitileyiniz.	Sıcak suya batırınız. Leke kalırsa oksijeni su ile iyice çitileyiniz.	Pas lekeleri	Oxalic acid solution batırınız. leke çıkınca hafif tuzlu su ile lekeyi iyice çitileyiniz. Sabun tuzlu limon suyu ile temizleyiniz. güneşte kurutunuz.	Bir kumag için kullanınız. lekenin kalmasını önler.
ılık kaynar suyu den üzerine dökerek çıkarınız. Sabun leke çıkar.	Sıcak suya batırınız, leke çıkıncaya kadar ilk sodalı suda yıkayınız. Eğer leke kalırsa oksijeni su ile iyice çitileyerek yıkayınız.	Sarı ve zift lekeleri	Bir parça buz alarak sakız sıyrınız, leke kalırsa kireçli suda veya başta leke sularında yıkayınız.	Buzla dondurarak çıkarınız. veya diğer batırabilirsiniz.
ılık suya batırınız ve ilk yıkayınız. (Bir gram tuz koyu kullanmayınız).	Soğuk suya batırınız, iyice yıkayınız.	İnce yağ lekeleri	Erveveli sabunla oğutunuz ve sıcak sodalı su ile yıkayınız. Tamamile çıkmazsa kireç kaymağı veya diğer leke ilaçları ile muamele yapınız.	kireç kaymaz yabuk diğer lekeleri çıkarır.
ılık batırınız. Eğer donduralı veya meyveli suda iyice çitileyiniz.	Soğuk suya batırarak lekeyi çıkarınız, sonra ilk sodalı suda yıkayınız.	Kahı yağ lekeleri	Sıcak sodalı suda yıkayınız, kalan lekeyi oksijeni suda çitileyiniz, icap ederse alkol de kullanabilirsiniz.	İlk sodalı kireç kaymaz kremaya var gelen yağ çıkarır.

MARKAMIZ GARANTİMİZDİR

TOLON Fabrikaları daima hizmetinizdedir.

ÇOK MÜHİM

**MAKİNANIZA
ALKOL, PETROL VE
MUŞTAKLARINI
KOYMAYINIZ.**

KÂMİL TOLON

BURSA

TOLON Makina Fabrikası : Tel.: 2242 — 2244

Telgraf : Kâmil Tolon Bursa

MARKAMIZ GARANTİMİZDİR

NİYAGARA MODEL

TOLON

Makinenin Bir sene koruma plânı

Tolon Çamaşır makinesini yetkili Bayilerimizden sizlere sunan garanti elçileri, yerleştirildiği tarihten başlamak üzere, 1 sene müddetle işçilik veya madde hatası dışında tarafımızdan kabul edildiği takdirde (elektrik aşaması hariç) hasara uğramış parça bedelsiz verilir.

Aşağıdaki şartlar dahilinde garantinin hükmü yoktur

1- Fikrimize göre ayınmadan, fena kullanımdan, ib- malden iyi yağlanmamaktan veya kazadan husule gelen hasarlar.

2- Her hangi bir hata bizim bayimize veya diğer selâhiyetli acentemize derhal haber verilmemiş veya selâhiyetli acentemize göre iyi yerleştirilmemiş veya

3- Yine fikrimize göre iyi yerleştirilmemiş veya el değiştirmiş tamir edilmiş veya değiştirilmiş veya el değiştirmiş fabrikamız tarafından yapılmamış veya el değiştirmiş olan makineler bu garantiye dahil değildir.

Bu şartları hiçbir memur veya acentemize değiştirmeye selâhiyetli değildir.

SOT : Müsteri garantisi ve kayıt kartını makine eve teslim edildiği anda doldurmalı ve bir hafta içinde fabrikaya geri göndermelidir. Arıza işi ise makinenin yapışında kalacak ve buna 1 sene süresince makinenin yapıldığı arızalar ve yapılan serviser ve değiştirilen kısımlar vaktaat gündüze yazılacak ve 1 sene bitiminde tetkik edilmek üzere fabrikaya gönderilecektir.

Selâhiyetli Acente Md.

Fabrika Md.

ARIZA FİŞİ

Makine No.su
Arızanın Cinsi

Satış tarihi

Tarih

Kimin Yazdığı

TOLON

Tolon amaşır Makinası.
alışır orijinali, Rahmi Koç
Sanayi Müzesinde.

TOLON
Bulaşık
Makinası,
Çamaşır
Makinası
ve Elektrik
tüsü

(Soldan sağa)

Arka Sıra:

Mehmet Tolon (kardeş), Cahide (kucakta), Huriye (evlatlık)

Oturanlar:

Kamil Tolon, Behiye Tolon (anne), Muhittin Tolon (baba),

Feriha Tolon (abla)

Ön sıra

Sabiha (kardeş), Huriser (kardeş)

Soldan sağa:

Arka sıra:

Sabiha (kardeş), Muzaffer (eř), Kamil Tolon, Mehmet (kardeş), Huriser (kardeş), Feriha (abla)

Ön sıra:

Abatun (kızı), Behiye Tolon (anne), Muhittin Tolon (baba), Teoman (kardeş, Sabiha'nın oğlu)

Kamil Tolon - Muzaffer Tolon, fabrikadaki çalışma odasında.

1963'te yapılan fabrikanın yukarıdan görüntüsü

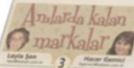
Dedem 3. Cumhurbaşkanı Celal Bayar ile

İlk eşi Müeyyet Hanım ile

Yunan askeri annemizin makinesini kullanıyor

Annelerimiz, hatta anneannelerimizin kullandığı çamaşır makineleri çoktan unutuldu. O günlerin gözde markası Tolon ise şimdi endüstriyel üretimde iddialı. Hatta Yunanistan'a bile satış yapıyor

Anlatıda kalan markaların
 B u yeni ünlü kızlar...
 Anlatıda kalan markaların...
 Bu kızlar...
 Anlatıda kalan markaların...
 Bu kızlar...
 Anlatıda kalan markaların...
 Bu kızlar...

MUHTA DEDE!
 Yunan askeri annemizin...
 Yunan askeri annemizin...
 Yunan askeri annemizin...
 Yunan askeri annemizin...

MÜZEDE SERGİLENİYOR
 Türkiye'nin en büyük...
 Türkiye'nin en büyük...
 Türkiye'nin en büyük...
 Türkiye'nin en büyük...

İlk çamaşır makinesini Tolon üretti

1907'den beri
 İlk çamaşır makinesini...
 İlk çamaşır makinesini...
 İlk çamaşır makinesini...
 İlk çamaşır makinesini...

DEDEMİN GENÇLİK YILLARI

Kamil Tolon askerde

Soldan sağa: Aysel Cofri, Abatun (kızı), Kamil Tolon, Cana (önde, kızı) Muzaffer Tolon (eşi), Barkın Tolon (kızı)

Kamil-Abatun Tolon

Soldan sağa: Yurtdışından misafir, Kamil- Abatun Tolon, Aysel Cofri, Zafer Efes, Mehmet Tolon ve eşi, Mu-
zaffer Tolon

Kamil Tolon'un kartviziti

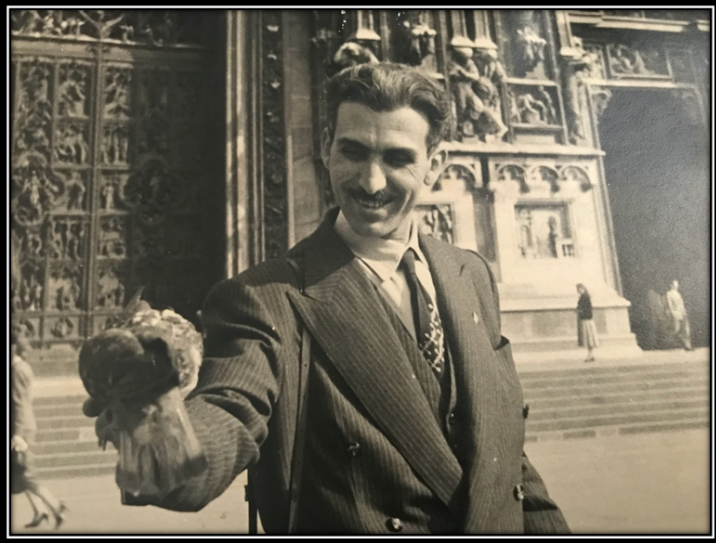

Soldan sağa: Gltlsm Newman (torunu), Efsane Efes zgn (torunu), Abatun Tolon Efes (kızı)

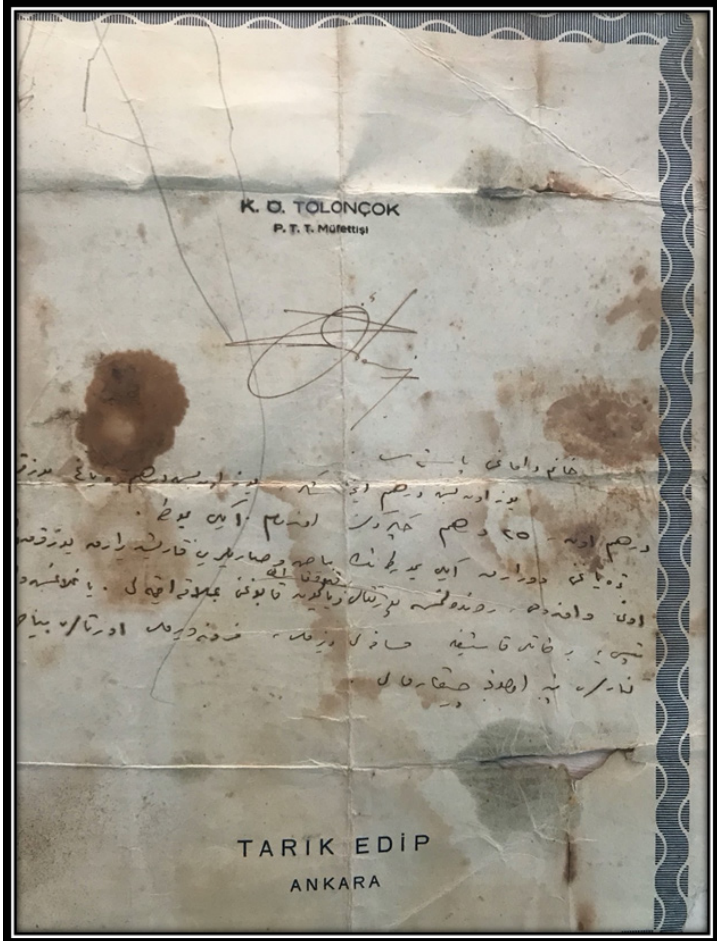
Soldan sağa: Kamil-Abatun Tolon, Aynur, Hasan

Dedem Avrupa'da

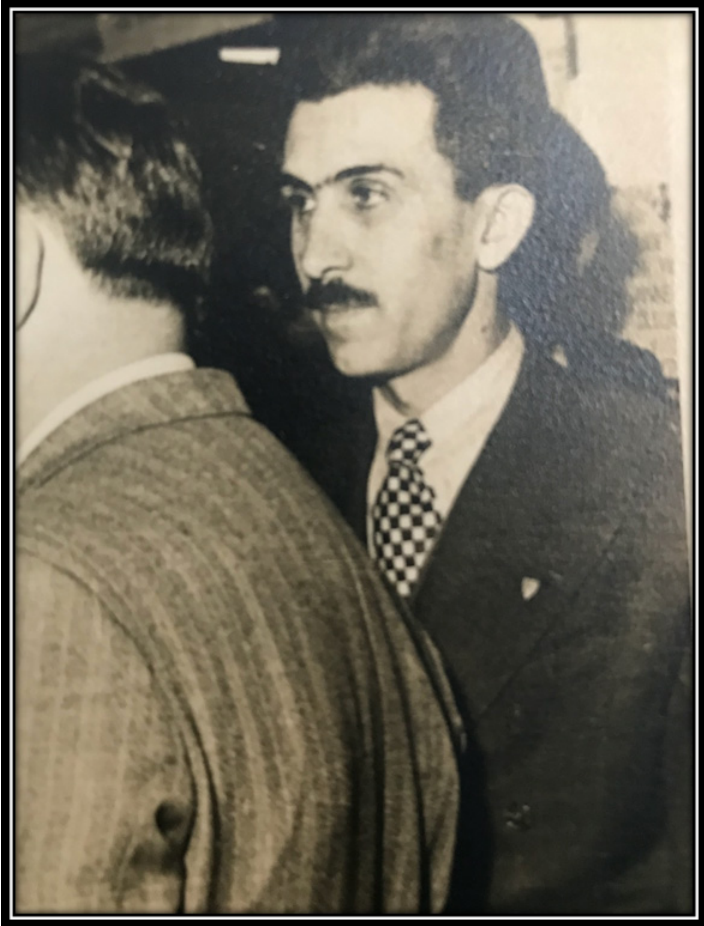
Soldan sağı:Abatun Tolon, Kamil Tolon,
Ersin Teoman Efes

P.T.T. Müfettişlik Belgesi

Soldan sağa: Barkın Tolon, Aysel Cofri,
Kamil-Muzaffer Tolon

Dedemin Gençliği

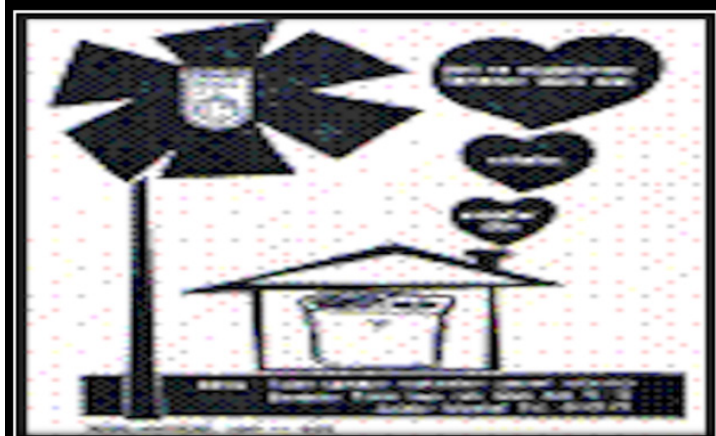
VEFAT
 Hürriyet Sevgililerinden

KAMİL TOLON

Tasavvufî bir kulunun gördüğü hastalığı hastalığına
 gelmişliği, hüsnü, Ezelimden bu güne kadar
 bir...

Ehven ve almanistara almanistara

ARAS

Kulunun
 birinde...

TOLON
 birine...

TOLON
 birine...

Milliyet Gazete Küpürleri

BABA EV, OĞUL SANAYİ

■ 1969'dan sonra ailemizin ikinci kuşak temsilcisi Dara Tolon demeye geçiyor. Almanya'da makine mühendisliği eğitimi alan Dara Tolon, 1977'den itibaren baba evi Dara Tolon Çamaşır Makineleri'ni yönetiyor. Çamaşır makineleriyle ilgili uzmanlık alanına dönüyor. Dara Tolon, 1980'de en yakın arkadaşları ile birlikte Dara Tolon Sanayi'ni kuruyor. Dara Tolon, 1980'de en yakın arkadaşları ile birlikte Dara Tolon Sanayi'ni kuruyor. Dara Tolon, 1980'de en yakın arkadaşları ile birlikte Dara Tolon Sanayi'ni kuruyor.

İstanbul, 3 yıldık bir bedevi süresi oldu ama 2001'de kayıtları. Çok vakitli gelirden dolayı yapıldı. Ama artık bu kadar çok gelirden dolayı değil. Kendilerine de "finans" makinesi oldu bedevi süresi. Çamaşır makineleriyle ilgili uzmanlık alanına dönüyor. Dara Tolon, 1980'de en yakın arkadaşları ile birlikte Dara Tolon Sanayi'ni kuruyor. Dara Tolon, 1980'de en yakın arkadaşları ile birlikte Dara Tolon Sanayi'ni kuruyor.

gün Tolon'lar

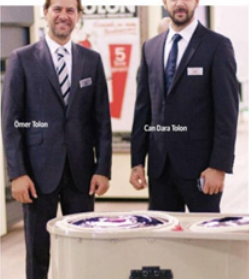
YAKALAN YILINDA Makineleşme sürecinde son 30 yıl içinde en hızlı büyüyen sektörler arasında birisi bu sektör. FTT'de makineleşme süreci hızla ilerliyor. Araştırma ve geliştirme süreci hızla ilerliyor. Araştırma ve geliştirme süreci hızla ilerliyor. Araştırma ve geliştirme süreci hızla ilerliyor.

Hedefi dünya markası
Çamaşır makineleri üretimi başlatmadan önce sadece küçük tesislerde üretilen bu makineler Dara Tolon'da üretiliyor. Yalın bir süreçle üretilen bu makineler Dara Tolon'da üretiliyor. Yalın bir süreçle üretilen bu makineler Dara Tolon'da üretiliyor.

Tarlaya demir çubuk diktirdiler de...
■ Tolon ailesinin yapıldığı adımlar... Tolon ailesinin yapıldığı adımlar... Tolon ailesinin yapıldığı adımlar... Tolon ailesinin yapıldığı adımlar...

1956'de fabrikaya yandı
Daha önce baba evi yapılmıştı. Osmancık'ta bir iş için kurulmuştu. Dara Tolon'da üretilen bu makineler Dara Tolon'da üretiliyor. Yalın bir süreçle üretilen bu makineler Dara Tolon'da üretiliyor.

■ Kamil Tolon, çamaşır makineleri üretimi başlatmadan önce sadece küçük tesislerde üretilen bu makineler Dara Tolon'da üretiliyor. Yalın bir süreçle üretilen bu makineler Dara Tolon'da üretiliyor.

YALIN ÜRETİMLE GAZA BASTI
■ Başvuru ve makineleşme sürecinde son 30 yıl içinde en hızlı büyüyen sektörler arasında birisi bu sektör. FTT'de makineleşme süreci hızla ilerliyor. Araştırma ve geliştirme süreci hızla ilerliyor. Araştırma ve geliştirme süreci hızla ilerliyor.

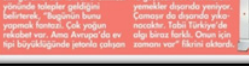

O sünger tabakları nasıl yıkar?
Bulaşık makineleri üretimi başlatmadan önce sadece küçük tesislerde üretilen bu makineler Dara Tolon'da üretiliyor. Yalın bir süreçle üretilen bu makineler Dara Tolon'da üretiliyor.

GÜÇLÜ GÜÇ KATILACAK
Her geçen gün gelişen teknolojiyle birlikte Türkiye'de makineleşme süreci hızla ilerliyor. Araştırma ve geliştirme süreci hızla ilerliyor. Araştırma ve geliştirme süreci hızla ilerliyor.

JETONLU MAKİNELER GELİYOR
■ Omer Tolon, çamaşır makineleri üretimi başlatmadan önce sadece küçük tesislerde üretilen bu makineler Dara Tolon'da üretiliyor. Yalın bir süreçle üretilen bu makineler Dara Tolon'da üretiliyor.

■ Omer Tolon, çamaşır makineleri üretimi başlatmadan önce sadece küçük tesislerde üretilen bu makineler Dara Tolon'da üretiliyor. Yalın bir süreçle üretilen bu makineler Dara Tolon'da üretiliyor.

Kamil-Muzaffer Tolon,
Arkadaşı Müfid'e İmzaladığı Fotoğraf

Kamil-Muzaffer Tolon

Kamil-Abatun Tolon

Dedemin Arabası

Kamil-Muzaffer Tolon

Soldan sağa: Müeyyet (eşi)
Behiye (annesi), Kamil Tolon

Dedem Arkadaşlarıyla Birlikte

Dedem Çalışma Odasında

Soldan sağa: Abatun Tolon, Muzaffer Tolon, Müeyyet Şatıroğlu, Teoman Efes, Kamil Tolon, Ertuğrul Şatıroğlu

Büyük Teyzem Cana Tolon'la
yaptığım röportajdan bir kare...

Sonsöz

Ben bu kitabı yazmaya çok büyük bir istekle başladım çünkü dedemi tanımamama rağmen onu çok seviyorum çünkü biz çamaşır, bulaşık makinesi ve bunun gibi makineleri ona borçluyuz. Ben bu projeyi yapmaya başladığımda Dr. Murat Kuter'in dedem hakkında yazdığı kitabı okuyarak başladım, bana ilham kaynağı oldu bu kitap. Bu kitabı yazarken de ne kadar önemli bir aile olduğumuzu anladım. Dedeme Allah'tan rahmet diliyorum, bu yazdığım kitabın bunu okuyanlara örnek olmasını diliyorum ve dedemi tanımlayan birkaç satır ilave etmek istiyorum: O; çalışkan, iyi bir salon adamı, centilmen ve zamanının ötesinde bir insanmış.

SÖYLEŞİ

Abatun Tolon Efes³

Öncelikle, babam çok yönlü bir kişiliğe sahiptir. Kendisi mütevazı, hatırına, merhametli, cömert, yetenekli, açık sözlü ve dürüst bir kişiliğe sahipti. Vefat etmeden önce “Kasadaki borç senetlerini yakın, çocukların eline geçmesin. Paraları olsa idi öderlerdi” demiştir. Bu onun çok cömert bir insan olduğunu göstermektedir. Yukarıda saydığım özelliklerin yanısıra, kendisi Türkiye’de ilk çamaşır makinesi ve elektrik motorunu Adnan Menderes’in direktifiyle üretmiştir. Şu anda evimizde bulunan çamaşır makinelerinin evlerimizde var olmasını sağlayan kişidir benim babam. Bu özelliklere sahip olmasına rağmen çok mütevaziydi. Hiçbir zaman ben merkezci olmadı. Babam, annem Müeyyet Hanım ile evliyken, annemin konağının bodrumunda ilk çalışmaları yaptılar. Daha sonra Muzaffer Hanım ile evlendi. Çalışmalarına birlikte devam ettiler ve şirketi geliştirdiler. Ben, babamın hiç uyumadan günlerce çalıştığını biliyorum. Lise yıllarında iken müzik kutusu da icat etmiştir babam. O yıllarda bir gazetede makale çıkmıştır onunla ilgili. “Hukuk Fakültesi mezunu olan adam, müzik kutusu icat etti. Bakalım daha neler olacak.” Başlığı da hatırladığım kadarıyla bu şekildeydi. Sözlerimi sonlandırırken babama cenab-ı Allah’tan rahmet diliyorum. Eminim ki; o, torunumun yaptığı çalışmalarını görüyordur.

---

3. Kamil Tolon’un kızı

Barkın Tolon Aktuna⁴

Babam süper bir fabrikatör ve iş adamıydı. Babam işleriyle uğraşmaktan ailesine çok zaman ayırmazdı. Tatile gittiğimiz zaman bile işi tatilden önce gelirdi. Hiç uyumazdı, devamlı fabrikanın içinde çalıştığını hatırlıyorum. Yüzden fazla işçiyi istihdam etti ama hiçbir zaman patron olmadı. Bir anı hatırlıyorum, bir müşteri gelmişti bana babamı sordu ben de “Arkada çalışıyor.” dedim. Müşteri de “Ben onu işçi zannettim.” Diye cevap verdi. Ayrıca; ben, TOLON şirketinin İstanbul ve Trakya Bölge bayiliğini yaptım. Makine kurulumlarına tek başıma ben giderdim. Babam beni erkek çocuğu gibi yetiştirdi. Biz, babamın öğretileriyle bu yaşımıza kadar geldik. Sözlerimi bitirirken birkaç satır ilave etmek istiyorum. O, Türkiye Cumhuriyetinin yetiştirdiği sayılı insanlardan biriydi.

---

4. Kamil Tolon'un kızı

Behiye Cana Tolon⁵

İnsan küçük yaşta ebeveynlerini tanımıyor, büyüdükçe daha fazla tanıyor. Ben, babamı büyüdükçe tanımaya başladım. Babam benim için bir rol model olmuştur her zaman. Onun çocuğu olmaktan da her zaman onur duydum ve hâlâ duymaya devam ediyorum. Babamı yaşlılarımla tanıştırdığım zaman arkadaşlarım bana farklı gözle baktılar. Babamın kişiliği bana arkadaşlarımla arasında itibarımı güçlendirirdi. Bir yandan da çok modern bir babaydı. Yatıya kızlı erkekli arkadaşlarımı eve getirebilirdim. Başka bir yandan da çok yönlü bir kişiliğe sahipti. Dikiş dikmeyi ve valiz toparlamayı bana babam öğretmiştir. Başka bir yönü de çok kibar olmasıydı. “Hayır!” Demezdi benim babam. Bir şeyi istemediği zaman ona ret cevabı vermezdi, ama daha sonrasında hep onun istediği olurdu. Bunların yanında babam ülkesi için de çok şey yapmıştır. Kendisi Türkiye’nin ilk çamaşır makinesi ve elektrik motorunu yapmıştır. Kendisi gerçek bir mucitti. Onun mottosu “Demir ipekten narindir.” Sözü üzerine kuruludur. Eğer işin özüne inersek şu cümleyi çıkartırız. Biz; ona, her açıdan çok şey borçluyuz.

5. Kamil Tolon’un kızı

Efsane Efes Özgün⁶

Dedem Kamil Tolon'u yaşama şerefine nail olmuş ilk torun olarak kendimi her zaman şanslı saymışım. Alçak gönüllü olmayı ve cömertliği onun yanında öğrenerek bu yaşımda bile adaletli olmaya çalışıp ona layık bir torun olabildiğim düşüncesiyle oğlum Güneş Özgün'e bildiklerimi öğretmeye çalışıyorum. Birlikte birçok anımız oldu. Fabrikamızda onunla geçirdiğim çocukluk günlerimden hatırladığım üzerinden nimetin hiçbir zaman kalkmadığı, her daim tanıdığım ya da tanımadığım birçok insanın yemek yediği kocaman bir soframız vardı. Fabrikada işçilerin bobin telinden bana yaptıkları tel direksiyon ve arabamı hiç unutmam. İşçilerin arasında ayırım gözetmeksizin arabamı sürerken kendimi çok mutlu hissettiğimi hatırlıyorum. O günler bana "insan" olmayı öğretti. Dedem her yaz bizleri Pamukkale'ye son model arabası Chevrolet Capris ile götürürdü. Oranın hayatımızda çok özel bir yeri vardır bu yüzden. Bulduğumuz her cemiyette dedemi saygı

---

6. Kamil Tolon'un torunu

ve sevgiyle karşıldardı insanlar. Hoşsohbet kişiliğiyle her zaman kendisine bir evre edinirdi. Bu ezelliğinden dolayı kalıcı dostluklar edinirdi. Hayatımın ilk ve en buyk kaybıydı onun lm. Sonsuz uykusunda onu ziyarete gittiğim bir seferinde tanımadığım yaşlı bir hanım ona dua ediyordu. Bana kim olduğumu sordu. Ben “Torunuyum.” Dediğim zaman “Dinle bak kızım, sen dedeni tanımazsın, benim oğlum ve eşim burada yatıyorlar. Onları her ziyaret edişimde dedeni de ziyaret ederim. Her ikisi de fabrikanızda işiydi. Deden tüm çalışan işçilerine çamaşır makinesi hediye etmişti.” dedi. Ben çok müteessir oldum çünkü gerçekten bunu bilmiyordum ve şimdi daha iyi anlıyorum ki dedem gerçekten özel bir insandı. Ona her şey için minnettarım.

Gültülsüm Efes Newman⁷

Ben dedem hakkında ne söyleyebilirim diye düşündüğüm zaman aklıma şu üç özelliği geliyor: Çok cömert oluşu, başarıyı takdir eden bir insan olması ve sevencenliğidir. Ben onu on yaşıma kadar tanıma fırsatı edindim. Şimdi bu özelliklerin hikayelerini anlatmak istiyorum. Ben on yaşıma kadar Ankara'da yaşadım, o yıllarda dedem bizi Bursa'dan ziyarete gelirdi, her geldiğinde arabasının bagajı taze sebze ve meyve dolu olarak gelirdi. Biz de onları afiyetle yerdik. İkinci özelliğini düşündüğüm zaman da aklıma okulumuzda açılan resim sergisi geliyor. Resim öğretmenim beni yılsonu resim yarışmasına katılmam yüreklendirdi. Bu resim yarışması Türkiye İş Bankasının organizasyonuydu. Orada bana ödül olarak Van Gogh'un hayatını anlatan bir kitap vermişlerdi. Dedem de o kitabın ilk sayfasına kendi el yazısıyla bana methiye yazmıştı. Bu başarıyı takdir ettiğinin bir göstergesidir. Üçüncü özelliğe gelecek olursak, dedem

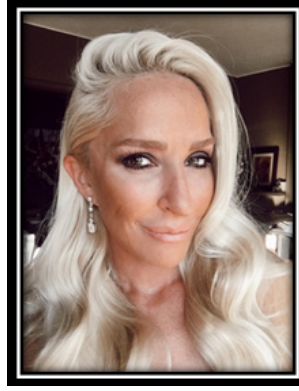
---

7. Kamil Tolon'un torunu

sevecenliğini somut ögelerle gösteren bir birey değildi ama bana karşı özel bir sevgi gösterişi vardı. Gözlerimin çekik olması nedeniyle bana “Tatareskom.” Derdi. Ben bu özelliklerinden dolayı onu çok seviyordum ve vefat ettiği haberini aldığım zaman dünyam başıma yıkılmıştı. Dedemi İsviçre’ye ameliyat için uğurlarken dedem beni bir kere öptü. En son herkesle vedalaşırken, beni öptüğünü anımsayamayıp tekrar öptü. Ben dedem vefat ettikten sonra sevdiklerimi yitirmek korkusuyla yolculuğa çıkarırken hep bir kez vedalaşırım.

Mina Somer⁸

Ben dedemi ne yazık ki tanıyamadım ama buna rağmen birçok özelliğimin ona benzediğini söylüyorlar. Küçükken birgün annemle yemek yerken ben pilavın üstüne limon sıkıyım. Annem de ağlayarak bana “Deden de pilavı böyle yedi.” Demişti. Bunu kimseden görmeden yapmışım. Hâlâ da pilavımı bu şekilde yerim ve her pilav yiyişimde dedemi hatırlarım. Bir yandan da ben mücevhere çok meraklıyım. Dedem de öyleymiş. Zamanın meşhur kuyumcuları eve dedeme mücevherlerini göstermek için gelmiş. Dedem de mücevherleri lupuyla inceleyip mücevherleri kime hediye alıyorsa o kişinin zevkine göre kendi tasarlamış. Şimdilerde bile paha biçilemeyen çok özel parçalarımız var dedemden kalan mücevherlerimiz arasında. Bir yandan da saate de meraklıymış dedem. Sanırım o huyum da ondan geçmiş. Antika duvar saati ve köstekli saat koleksiyonu varmış. Ayrıca sanata da çok meraklıyım dedem gibi. Dedem piyano, keman ve gitar çalarmış, ben de küçükken piyano çalmışım. Başka şaşırtıcı bir benzerlik de şuydu; dedem,

8. Kamil Tolon’un torunu

anneme gençliğinde Jaguar marka araba almış, bana da gençliğimde Jaguar marka arabayı anneannem Muzaffer Tolon almıştı. Bu da tesadüfen gerçekleşti. Çok enteresandır annemin Jaguar'ı da benimki de yandı ama benim için böyle karmik ve çok büyük bir anlamı olduğu için tekrardan tamir ettirdim ve garajımda saklıyorum. Ben dedemi tanımamış olsam bile özelliklerimin çoğunun ona benzemesinden onur duyuyorum.

Söyleşiler

Efes, Abatun

Aktuna, Barkın

Tolon, Behiye Cana

Özgün, Efsane

Newman, Gültılsım

Somer, Mina

Wikipedia'da Kamil Tolon

Dedem Kamil Tolon'un hayatı Wikipedia'da on üç farklı dilde yayımlanmıştır.

İngilizce: https://en.wikipedia.org/wiki/Kamil_Tolon

Almanca: https://de.wikipedia.org/wiki/Kamil_Tolon

İspanyolca: https://es.wikipedia.org/wiki/Kamil_Tolon

Fransızca: https://fr.wikipedia.org/wiki/Kamil_Tolon

Ermenice: https://hy.wikipedia.org/wiki/%D4%BF%D5%A1%D5%B4%D5%AB%D5%AC_%D5%8F%D5%B8%D5%AC%D5%B8%D5%B6

İbo Dili: https://ig.wikipedia.org/wiki/Kamil_Tolon

Kürtçe: https://ku.wikipedia.org/wiki/Kamil_Tolon

Somalice: https://so.wikipedia.org/wiki/Kamil_Tolon

Türkçe: https://tr.wikipedia.org/wiki/Kamil_Tolon

Azerice: https://az.wikipedia.org/wiki/Kamil_Tolon

Japonca: <https://ja.wikipedia.org/wiki/%E3%82%AB%E3%83%9F%E3%83%AB%E3%83%BB%E3%83%88%E3%83%AD%E3%83%B3?wprov=sfti1>

Korece: https://ko.m.wikipedia.org/wiki/%EC%B9%B4%EB%B0%80_%ED%86%A8%EB%A1%A0

Arapça:

https://ar.wikipedia.org/wiki/%D9%85%D8%B3%D8%AA%D8%AE%D8%AF%D9%85:Euvonia/Kamil_Tolon

Kaynakça

Kitaplar ve Mecmualar

Kuter, Murat: Bursa'da Bir Mucit Kamil Tolon'un Yaşam Öyküsü. BTSO Yayınları. 2009.

Yıldız, Halime: Bursa Köylerinde Dönüşüm. Olay Yayıncılık. 2017.

Yıldız, Halime: Yeşil Şehrin Ulaşım Tarihi. Olay Yayıncılık. 2019.

Dergisi, Şehrengiz: Kamil Tolon Anısına, Pardus Yayıncılık, 2017.

Web Siteleri

www.serbestpiyasa.co

www.kamiltolon.blogspot.com

www.kamiltolon.com

www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=6504

<https://bilginler.net/turkiyede-ilklerin-ureticisi-kamil-tolon-kimdir-ve-neler-uretmistir/>

https://tr.wikipedia.org/wiki/Kamil_Tolon

*Dr. Murat Kuter'in kitabından alınan söyleşiler kaynak gösterilerek ve hak sahibinden izin alınarak kullanılmıştır.

